

“ดิน เพื่อชีวิต”

ดิน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตของพืช เพราะการที่พืชจะเจริญเติบโตออกดอก ออกผลได้ ต้องอาศัยดินเป็นที่ให้รากพืชได้เกาะยึดเหนี่ยวเพื่อให้พืชยืนต้นได้อย่างมั่นคงแข็งแรง เป็น แหล่งของธาตุอาหารต่าง ๆ ที่พืชจำเป็นต้องใช้ในการสร้างดอก ใบ และผล เป็นที่กักเก็บน้ำหรือ ความชื้นที่พืชจะนำไปใช้หล่อเลี้ยงลำต้นและเป็นแหล่งให้อากาศแก่พืชในการหายใจ

“ดินดี”

ในทางการเกษตร หมายถึง ดินที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกพืช มี ปริมาณน้ำ และแร่ธาตุอาหารที่พอเพียงต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิต สามารถปลูกพืชได้โดยใช้ วิธีการจัดการดูแลตามปกติธรรมดาที่ไม่ยุ่งยาก โดยทั่วไปมักจะมี **หน้าดินสีคล้ำมาก มี อินทรีย์วัตถุ มาก มี ธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูง ไม่มีสารที่เป็นพิษต่อพืช เนื้อดินร่วนซุย มีค่า pH ที่เหมาะสม ไม่เป็นกรดหรือด่างจนเกินไป อยู่ในช่วงประมาณ 5.5-7.0 และไม่มีชั้นดานหรือชั้นหินที่ ชัดขวางการเจริญเติบโตของรากพืชอยู่ในระดับต้น**

แต่การที่จะบอกได้ว่า ดินในพื้นที่ใดเป็น **“ดินดีหรือดินไม่ดี”** นั้น ต้องคำนึงถึงชนิด ของพืชที่ต้องการจะปลูกในบริเวณนั้นด้วย เนื่องจากพืชแต่ละชนิดมีความต้องการสภาพแวดล้อมในการ เจริญเติบโตที่แตกต่างกันไป ตัวอย่าง เช่น

ข้าว ดินดีที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ควรเป็นดินที่อยู่ในที่ลุ่ม เนื้อดินเป็นดินเหนียวซึ่ง จะช่วยให้สามารถขังน้ำไว้ในนาข้าวได้

พืชไร่หรือไม้ผล ดินดีที่เหมาะสมสำหรับพืชพวกนี้ ควรมีหน้าดินหนา เนื้อดินเป็นพวกดิน ร่วนหรือพวกที่มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะไม้ผลซึ่งเป็นไม้ยืนต้นมีอายุหลายปีมี ระบบรากลึก ต้องการดินที่มีความลึกมากกว่าพืชไร่ เพื่อที่รากพืชจะสามารถชอนไชลงไปเพื่อยึดเกาะใน ดินไว้ได้มาก

ในบางพื้นที่เกษตรกรอาจจะประสบกับ **“ปัญหาของดิน”** บางอย่าง ซึ่งปัญหาดินที่พบใน พื้นที่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน และจังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่ ได้แก่ **ดินกรด ดินค่อนข้าง เป็นทราย ดินตื้น ดินทรายจัด และดินบนพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน** ซึ่งจัดว่าเป็นดินที่มีความเหมาะสมน้อย สำหรับการเพาะปลูก โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ถ้ามีการใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรอย่างไม่ ระมัดระวังแล้วอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมอย่างรุนแรงได้

ปัญหาดินที่พบในจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน และแพร่

ปัญหาดิน	เชียงราย		พะเยา		น่าน		แพร่	
	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินกรด	1,139,764	15.62	305,954	7.73	226,935	3.17	17,364	0.42
ดินค่อนข้างเป็นทราย	11,610	0.16	-	-	-	-	6,092	0.15
ดินค่อนข้างเป็นทราย ดินกรด	4,559	0.06	-	-	570	0.01	1,031	0.03
ดินตื้น	226,462	3.10	92,672	2.34	265,449	3.70	769,618	18.83
ดินตื้น ดินกรด	179,078	2.45	175,941	4.44	131,951	1.84	93,741	2.29
ดินทรายจัด ดินกรด	-	-	-	-	-	-	750	0.02
ดินบนพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	3,742,290	51.27	2,305,849	58.24	6,189,868	86.33	2,396,307	58.64
ดินไม่มีปัญหา และพื้นที่อื่นๆ	1,995,218	27.34	1,078,996	27.25	355,272	4.95	801,721	19.62
รวมเนื้อที่ทั้งหมด	7,298,981	100.00	3,959,412	100.00	7,170,045	100.00	4,086,624	100.00

ที่มา: ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์